

Ks. JÓZEF LISZKA

POWOŁANIA KAPŁAŃSKIE I ZAKONNE NA OPOLSZCZYŹNIE W LATACH 1945/1962

(Liczebność, pochodzenie społeczne i terytorialne)

1. Kapłani diecezjalni
2. Osoby zakonne
3. Alumni lat akademickich 1962/63 i 1965/66
4. Powołania niezrealizowane

Jedną z wielu bolączek Kościoła katolickiego na Ziemiach Zachodnich po II wojnie światowej był brak kleru. Na samodzielnym terytorium kościelnym Śląska Opolskiego, utworzonym jako administratura apostolska w sierpniu 1945 r. pracowało w 1946 r. zaledwie ok. 570 kapłanów diecezjalnych i zakonnych, a ciągle trwały jeszcze wyjazdy księży na Zachód. Dlatego od 1946 r. podjęto starania o erygowanie własnego seminarium duchownego. Po kilku próbach i przełamaniu wielu trudności wreszcie w 1949 r. powstało seminarium w Opolu przeniesione potem do Nysy¹.

Równie trudna była sytuacja zakonów męskich jak i żeńskich, które musiały przystosować się do nowej rzeczywistości, a którym także brakło ludzi. W ciągu niewielu lat powojennych, dzięki dużej liczbie powołań szeregi duchowieństwa zarówno diecezjalnego, jak i zakonnego mogły być wyrównane. Celem artykułu, który jest częścią większego opracowania, jest ukazanie dynamiki rozwoju czterech grup powołań: księży diecezjalnych i zakonnych, braci i sióstr zakonnych. Dane tu zreferowane oparte są na kwestionariuszu rozesłanym do księży proboszczów oraz na ankiecie przeprowadzonej w opolskim seminarium duchownym. Na ogólną liczbę 442 parafii, na kwestionariusz odpowiedziało 374 (brak odpowiedzi z dekanatów Kluczbork i Nysa, a z dekanatu Skoroszyce tylko jedna parafia udzieliła odpowiedzi). Stanowi to 84,5% objętych badaniami. Biorąc pod uwagę jedynie parafie, z których napłynęły odpowiedzi stwierdzamy, że 121 parafii, tj. 32,4%, nie miało w latach 1945—1962 żadnego powołania.

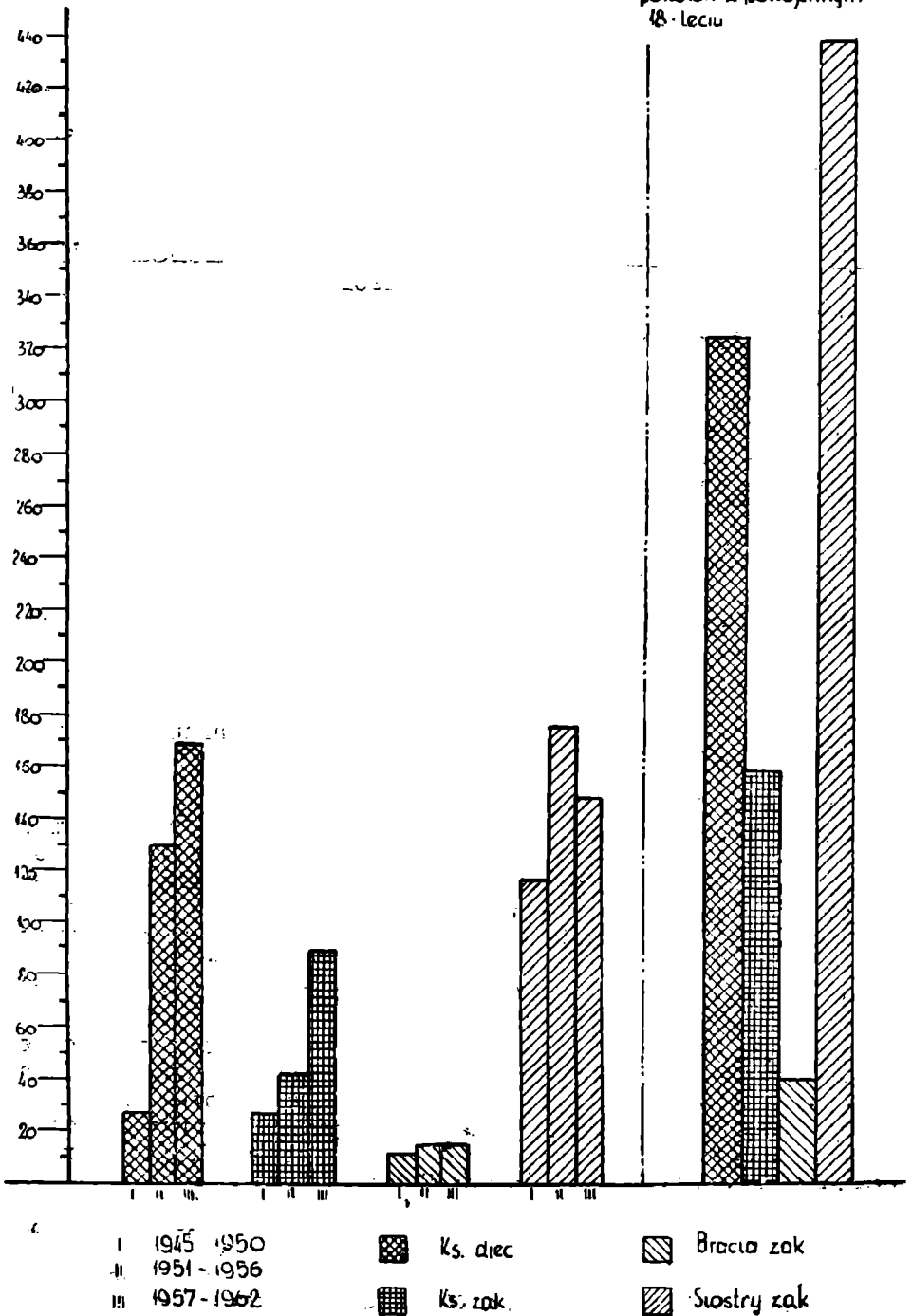
1. Por. ks. K. Doła, Kościoł katolicki na Opolszczyźnie w latach 1945—1965, „Nasza Przeszłość” XXII: 1965, 85/6. Rektorem seminarium był od początku do swej śmierci ks. dr Jan Tomaszewski, a nie — jak na skutek omyłki drukarskiej — podano w art. cyt., s. 86, ks. B. Gade (uw. red.).

Wykres nr 1

Wzajemny stosunek
4 grup powołań w poszczególnych
szesnastoletniach 1945-1962

Wykres nr 2

liczebność 4 grup
powołań w powojennym
18-letciu

485 kapłanów diecezjalnych i zakonnych wyszło z 204 parafii. Z tej liczby 326 kapłanów diecezjalnych wyszło z 162 parafii, a 159 ojców z 104 parafii. W tym samym okresie wyszło 440 siostr zakonnych z 161 parafii oraz 40 braci z 30 parafii.

Na mapie powołań nr 2 uwidoczniło się osobno, w formie znaków, każde powołanie zrealizowane w latach 1945—1962. Pozwala ona na szybkie zorientowanie się, które regiony Opolszczyzny obfitowały w poszczególne grupy powołań, a które pozostawały w tyle.

Powołani z diecezji opolskiej do kapłaństwa diecezjalnego zrealizowali swoje powołanie zarówno w diecezji macierzystej, jak i w innych diecezjach w Polsce i zagranicą.

Na ogólną liczbę 326 kapłanów diecezjalnych, dla diecezji opolskiej wyświęconych zostało 256, tj. 78,5%. Dla 14 diecezji w Polsce wyświęcono 55 księży pochodzących z Opolszczyzny (Wrocław 17, Gorzów 8, Lubaczów 6, Kraków 4, Lublin 3, Częstochowa 3, Katowice 3, Tarnów 3, Warszawa 2, Przemyśl 2, Gniezno, Siedlce, Włocławek i Kielce 1). 15 księży pochodzących z Opolszczyzny przyjęło święcenia w dwóch krajach europejskich (14 w Niemczech i 1 we Włoszech).

Powołani z diecezji opolskiej do kapłaństwa zakonnego zrealizowali swoje powołanie w zakonach i zgromadzeniach w Polsce i za granicą. Na ogólną liczbę 159 kapłanów zakonnych, 151 tj. 95% przyjęło święcenia w kraju. Jedynie 8 księży zakonnych wyświęconych zostało w trzech krajach europejskich. 40 braci zakonnych zrealizowało powołanie w kraju.

Powołane z Opolszczyzny do zgromadzeń zakonnych siostry zrealizowały powołanie w zgromadzeniach na terenie Polski i zagranicą. Z ogólnej liczby 440 siostr, 436 złożyło profesję zakonną w polskich domach zakonnych, a jedynie 4 za granicą.

1. LICZEBNOŚĆ, POCHODZENIE SPOŁECZNE I TERYTORIALNE KAPŁANÓW DIECEZJALNYCH

Pomocą w przeprowadzeniu analizy ilościowej zebranego materiału będą, sporządzone w oparciu o dane ankiety, tablice sumaryczne podające liczby powołań oraz dane dotyczące ich pochodzenia społecznego i terytorialnego ze wszystkich dekanatów, z których otrzymano odpowiedzi. Dodatkowo naniesiono jeszcze dane dotyczące liczebności powołań księży diecezjalnych i zakonnych oraz siostr zakonnych pochodzących z poszczególnych dekanatów na mapę diecezjalną nr 3. Pozwala ona łatwo uchwycić stosunek poszczególnych grup powołań do siebie w każdym dekanacie, a zarazem wskazuje dekanaty o największej i najmniejszej liczbie powołań.

Tablica nr 1 zawiera dane liczbowe dotyczące kapłanów diecezjalnych, którzy zrealizowali powołanie zarówno w diecezji macierzystej, jak i poza nią w poszczególnych podkresach.

Tablica nr 1:

dekanat	ogólna l. ks.	1945—50	1951—56	1957—62
Bialski	3	1	—	2
Branicki	3	—	2	1
Bytomski	11	2	5	4
Dobrodzieński	15	—	10	5
Gliwicki	17	1	9	7
Głogówecki	8	—	3	5
Głubczycki	4	—	1	3
Głuchołaski	2	—	1	1
Gorzowski	9	—	5	4
Gościęciński	7	—	3	4
Grodkowski	1	—	1	—
Groszowicki	6	—	1	5
Kietrzeński	8	2	4	2
Kluczborski				
Kozielski	16	2	4	10
Krapkowicki	5	—	—	5
Leśnicki	12	—	6	6
Łabędzki	11	2	4	5
Łański	5	—	3	2
Miechowski	17	2	3	12
Niemodliński	2	—	1	1
Nyski				
Oleski	19	2	7	10
Opolski	9	—	2	7
Otmuchowski	8	—	4	4
Paczkowski	2	—	—	2
Prószkowski	6	1	3	2
Prudnicki	9	1	6	2
Pyskowicki	5	1	4	—
Raciborski	19	4	5	10
Siołkowicki	8	—	2	6
Skoroszycki				
Strzelecki	16	—	11	5
Toszecki	8	1	3	4
Tworowski	2	—	1	1
Ujazdowski	4	1	—	3
Wolczyński	8	—	1	7
Zabrzeński	37	3	14	20
Zagwiździański	4	—	3	1
	326	28	130	168

Powyższe dane nie mogą jeszcze stanowić podstawy do sporządzenia typologii dekanatów pod względem liczebności powołań. Nie uwzględniono bowiem ogromnej rozbieżności wśród poszczególnych dekanatów. Małe powierzchnią oraz ilością placówek duszpasterskich dekanaty okręgu przemysłowego posiadają największą liczbę mieszkańców — kato-

lików. Duże powierzchnią oraz liczbą parafii dekanaty czysto rolnicze wykazują najmniejszą liczbę mieszkańców — katolików
Skrajnymi przykładami są dekanaty: Zabrze z 127.500 katolikami i Skoroszyce z 9.300 katolikami.

Zagadnienie pochodzenia społecznego kapłanów diecezjalnych obrazuje tablica nr 2 (według zawodu ojca).

Tablica nr 2:

dekanat	og. l. ks.	rob.	chłop.	rzem.	pr. um.	inne
Biański	3	—	2	—	—	1
Branicki	3	1	2	—	—	—
Bytomski.	11	2	—	1	8	—
Dobrodzieński	15	8	3	2	1	1
Gliwicki	17	8	4	4	1	—
Głogówecki	8	3	4	—	1	—
Głubczycki	4	1	3	—	—	—
Głuchołaski	2	—	2	—	—	—
Gorzowski	9	3	5	1	—	—
Gościęciński	7	2	2	1	2	—
Grodkowski	1	—	1	—	—	—
Groszowicki —	6	3	3	—	—	—
Kietrzeński	8	—	5	—	3	—
Kluczborski						
Kozielski	16	11	—	5	—	—
Krapkowicki	5	2	2	1	—	—
Leśnicki	12	8	2	—	2	—
Łabędzki —	11	10	1	—	—	—
Łański	5	—	2	3	—	—
Miechowicki —	17	14	—	1	2	—
Niemodliński	2	1	1	—	—	—
Nyski						
Oleski	19	8	2	4	5	—
Opolski	9	3	6	—	—	—
Otmuchowski	8	4	3	1	—	—
Paczkowski	2	—	2	—	—	—
Prószkowski	6	3	—	2	1	—
Prudnicki	9	1	4	—	4	—
Pyskowicki	5	1	2	1	1	—
Raciborski	19	9	5	2	3	—
Siołkowicki ++	8	3	1	1	3	—
Skoroszycki						
Strzelecki	16	4	5	2	4	1
Toszecki	3	4	4	—	—	—
Tworkowski	2	1	1	—	—	—
Ujazdowski	4	2	1	1	—	—
Wolczyński	8	3	1	3	1	—
Zabrzeński	37	26	—	—	10	1
Zagwizdziański	4	—	3	1	—	—
	326	141	92	38	51	4

Najwięcej kapłanów pochodzenia chłopskiego pochodzi więc z dekanatów czysto rolniczych i rolniczo-przemysłowych. Przy tych ostatnich (strzelecki i raciborski) odnotować należy względnie proporcjonalną w stosunku do wykonywanych przez mieszkańców zawodów, liczbę powołań z rodzin chłopskich. Kapłani pochodzenia inteligenckiego wyszli głównie z wielkich miast przemysłowych i stanowiących centra administracyjno-gospodarcze. Zastanawiającym natomiast faktem jest brak powołań z rodzin inteligenckich tak znacznego ośrodka życia naukowego jakim są Gliwice, siedziba politechniki i wielu instytutów naukowych. Kapłani, których pochodzenie zaliczone do grupy „inne” są synami kupców. Z regionalnych ośrodków handlowo-usługowych (Dobrodzień, Kluczbork, Olesno, Wołczyn) pochodzą kapłani — synowie rzemieślników.

Podstawą do przedstawiania zagadnienia pochodzenia terytorialnego kapłanów diecezjalnych są dwie tablice: nr 3 i nr 4. Pierwsza ogranicza się do podania regionu, z którego pochodzą kapłani diecezjalni wyświęceni w poszczególnych podokresach.

Tablica nr 3

Pochodzenie terytorialne	og. l. kapł.		1945—50		1951—56		1957—62	
	l-ba	%	l-ba	%	l-ba	%	l-ba	%
Autochtoni ze Śląska	231	70,8	21	9,1	92	39,8	118	51,1
Z Pomorza i Poznańskiego	2	0,6					2	
Z wojew. południowych	9	2,8			4		5	
Z wojew. centralnych	9	2,8			4		5	
Z Wileńszczyzny	3	0,9	1		1		1	
Z Małopolski wschodniej	22	6,7	1		17		4	
Repatrianci z ZSRR	40	12,0	5		10		25	
Repatrianci z Zachodu	3	0,9			1		2	
Nie podano pochodzenia	7							

Najliczniejsze więc, bo 70,8% ogółu księży, są powołania spośród rodzimej ludności Opolszczyzny, a drugą pod względem liczebności grupą są kapłani pochodzący z rodzin repatrianckich.

Tablica druga — nr 4 — jest szczegółowym wykazem liczb księży diecezjalnych odpowiadającym na pytanie: z jakich dekanatów wyszli w poszczególnych podokresach kapłani z trzech głównych grup społecznych diecezji opolskiej zróżnicowanych ze względu na pochodzenie terytorialne: z ludności rodzimej Śląska, repatriantów z ZSRR oraz przesiedleńców z pozostałych ziem polskich.

Tablica nr 4:

dekanat	Śluzacy				repatrianci				osadnicy			
	og.	I	II	III	og.	I	II	III	og.	I	II	III
Bialski	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Branicki	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	1
Bytomski	4	2	2	—	3	—	2	1	4	—	1	3
Dobrodzieński	14	—	9	5	—	—	—	—	1	—	1	—
Gliwicki	6	—	2	4	2	—	—	2	11	1	6	4
Głogówecki	2	—	1	1	2	—	—	2	4	—	2	2
Głubczycki	—	—	—	—	4	—	1	3	—	—	—	—
Głuchołaski	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Gorzowski	7	—	3	4	—	—	—	—	2	—	—	2
Góścięciński	7	—	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Grodkowski	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Groszowicki	5	—	1	4	—	—	—	—	1	—	—	1
Kietrzeński	3	—	2	1	5	2	2	1	—	—	—	—
Kluczborski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kozielski	9	2	3	4	5	—	—	5	2	—	1	1
Krapkowicki	5	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Leśnicki	12	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Łabędzki	11	2	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Łański	5	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Miechowski	17	2	3	12	—	—	—	—	—	—	—	—
Niemodliński	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oleski	9	—	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Opolski	12	—	5	7	7	2	2	3	—	—	—	—
Otmuchowski	—	—	—	—	1	—	—	1	7	—	5	2
Pączkowski	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Prószkowski	6	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Prudnicki	1	—	—	1	3	1	1	1	5	—	5	—
Pyskowicki	4	1	3	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Raciborski	17	4	3	10	—	—	—	—	2	—	2	—
Siołkowicki	8	—	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Skoroszycki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strzelecki	16	—	11	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Toszecki	8	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Tworowski	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Ujazdowski	4	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Wólczyński	—	—	—	—	4	—	1	3	4	—	—	4
Ząbrzański	30	2	14	14	3	—	—	3	4	1	—	3
Zagwińdziański	4	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	231	21	92	118	40	5	10	25	57	2	27	28

Analiza ilościowa tej tablicy pozwala ustalić, że powołania kapłańskie są na ogół odzwierciedleniem składu ludnościowego danego dekanatu: dekanaty zachodnie i południowe — otmuchowski, pączkowski, grodkowski, głuchołaski, branicki i głubczycki, a na północy wólczyński, zamieszkałe są głównie przez repatriantów i osadników z innych stron Polski, natomiast w dekanatach wschodnich przeważa ludność pochodzenia miejscowego.

2. LICZEBNOŚĆ, POCHODZENIE SPOŁECZNE I TERYTORIALNE OSÓB ZAKONNYCH

Podstawą do analizy tych zagadnień będą znów tablice sumaryczne podające kolejno: liczbę powołanych kapłanów i sióstr zakonnych (tablica nr 5), ich pochodzenie społeczne (tablica nr 6) i terytorialne (tablica nr 9) oraz przynależności do zakonów i zgromadzeń zakonnych. Pomocą będzie też służyć globalna mapa powołań nr 3.

Tablica nr 5: Liczebność kapłanów i sióstr zakonnych w trzech podokręgach lat 1945—1962.

dekanat	og. liczba ojców i (sióstr)	1945—50	1951—56	1957—62
Biała	1 (5)	— (—)	— (3)	1 (2)
Branice	— (5)	— (3)	— (—)	— (2)
Bytom	12 (3)	2 (—)	3 (1)	7 (2)
Dobrodzień	9 (9)	1 (1)	1 (6)	7 (2)
Gliwice	5 (3)	— (—)	1 (1)	4 (2)
Głogówek	4 (5)	— (—)	1 (2)	3 (3)
Głubczyce	2 (5)	— (1)	1 (1)	1 (3)
Głuchołazy	1 (2)	— (—)	— (—)	1 (2)
Gorzów	1 (17)	— (8)	— (4)	1 (5)
Gościęcin	5 (32)	3 (5)	1 (12)	1 (15)
Grodków	1 (1)	— (—)	— (1)	1 (—)
Groszowice	2 (16)	— (4)	— (8)	2 (4)
Kietrz	3 (7)	— (1)	— (5)	3 (1)
Kluczbork				
Koźle	3 (8)	1 (2)	2 (1)	— (5)
Krapkowice	1 (9)	1 (4)	— (1)	— (4)
Leśnica	6 (51)	2 (15)	3 (17)	1 (19)
Łabędy	12 (5)	5 (3)	1 (2)	6 (—)
Łany	8 (7)	1 (—)	1 (2)	6 (5)
Miechowice	14 (11)	1 (1)	7 (6)	6 (4)
Niemodlin	— (3)	— (2)	— (1)	— (—)
Nysa				
Olesno	7 (26)	2 (12)	3 (6)	2 (8)
Opole	2 (14)	— (4)	1 (6)	1 (4)
Otmuchów	1 (1)	— (—)	— (—)	1 (1)
Paczków	— (1)	— (—)	— (1)	— (—)
Prószków	3 (31)	1 (14)	1 (13)	1 (4)
Prudnik	1 (7)	— (—)	1 (3)	— (4)
Pyskowice	6 (9)	2 (3)	1 (5)	3 (1)
Racibórz	9 (14)	1 (2)	1 (3)	7 (9)
Siołkowice	5 (25)	— (2)	3 (17)	2 (6)
Skoroszyce				
Strzelce	3 (26)	— (6)	1 (15)	2 (5)
Toszek	6 (12)	1 (4)	2 (4)	3 (4)
Tworków	— (7)	— (3)	— (3)	— (1)
Ujazd	8 (19)	— (6)	3 (9)	5 (4)
Wolczyn	— (6)	— (—)	— (6)	— (—)
Zabrze	14 (25)	2 (7)	3 (6)	9 (12)
Zagwizdzie	4 (13)	1 (3)	— (4)	3 (6)
	159 (440)	27 (116)	42 (175)	90 (149)

Tablica nr 6 Pochodzenie społeczne kapłanów i sióstr zakonnych wg zawodu ojca.

Dekanat	og. liczba OO. SS.	robotn. OO. SS.	chłop. OO. SS.	pr. umysł. OO. SS.	razem OO. SS.	inne OO. SS.
Biała	1 (5)	— (1)	1 (4)	— (—)	— (—)	— (—)
Branice	— (5)	— (1)	— (4)	— (—)	— (—)	— (—)
Bytom	12 (3)	7 (1)	— (—)	5 (2)	— (—)	— (—)
Dobrodzień	9 (9)	8 (8)	— (1)	1 (—)	— (—)	— (—)
Gliwice	5 (3)	1 (2)	— (—)	3 (—)	1 (—)	— (1)
Głogówek	4 (5)	1 (1)	2 (4)	1 (—)	— (—)	— (—)
Głubczyce	2 (5)	— (—)	1 (4)	1 (1)	— (—)	— (—)
Głuchotały	1 (2)	1 (1)	— (1)	— (—)	— (—)	— (—)
Gorzów	1 (17)	— (1)	1 (16)	— (—)	— (—)	— (—)
Gościęcin	5 (32)	— (7)	3 (22)	— (3)	2 (—)	— (—)
Grodków	1 (1)	— (—)	1 (1)	— (—)	— (—)	— (—)
Groszowice	2 (16)	2 (2)	— (9)	— (—)	— (—)	— (—)
Kietrz	3 (7)	— (2)	3 (3)	— (—)	— (1)	— (—)
Kluczbork						
Koźle	3 (8)	2 (3)	— (3)	— (2)	1 (—)	— (—)
Krapkowice	1 (9)	1 (2)	— (3)	— (—)	— (—)	— (4)
Leśnica	6 (51)	2 (32)	2 (18)	2 (1)	— (—)	— (—)
Łabędy	12 (5)	8 (4)	2 (1)	— (—)	— (—)	2 (—)
Łany	8 (7)	2 (1)	4 (4)	— (—)	— (2)	2 (—)
Miechowice	14 (11)	12 (11)	— (—)	1 (—)	— (—)	1 (—)
Niemodlin	— (3)	— (—)	— (2)	— (—)	— (1)	— (—)
Nysa						
Olesno	7 (26)	2 (1)	5 (25)	— (—)	— (—)	— (—)
Opole	2 (14)	1 (4)	— (8)	— (2)	1 (—)	— (—)
Otmuchów	1 (1)	1 (1)	— (—)	— (—)	— (—)	— (—)
Paczków	— (1)	— (—)	— (—)	— (—)	— (1)	— (—)
Prószków	3 (31)	2 (5)	— (18)	— (—)	1 (8)	— (—)
Prudnik	1 (7)	— (7)	1 (—)	— (—)	— (—)	— (—)
Pyskowice	6 (9)	3 (6)	2 (3)	1 (—)	— (—)	— (—)
Racibórz	9 (14)	2 (3)	1 (8)	1 (1)	5 (2)	— (—)
Siołkowice	5 (25)	3 (24)	— (1)	— (—)	1 (—)	1 (—)
Skoroszyce						
Strzelce	3 (26)	1 (10)	2 (15)	— (1)	— (—)	— (—)
Toszek	6 (12)	5 (4)	1 (5)	— (1)	— (—)	— (2)
Tworków	— (7)	— (5)	— (—)	— (—)	— (2)	— (—)
Ujazd	8 (19)	6 (14)	2 (3)	— (—)	— (1)	— (1)
Wólczyń	— (6)	— (1)	— (3)	— (1)	— (1)	— (—)
Zabrze	14 (25)	7 (20)	3 (2)	1 (3)	3 (—)	— (—)
Zagwińdzie	4 (13)	2 (5)	1 (8)	— (—)	1 (—)	— (—)
	159 (440)	82 (196)	38 (199)	17 (18)	16 (19)	6 (8)

Pod względem liczebności powołań — jak wskazują powyższe tablice górują dekanaty zabrzański i miechowski, podobnie jak w wypadku księży diecezjalnych.

Gdy chodzi o pochodzenie społeczne kapłanów zakonnych, to układa się ono procentowo w sposób następujący:

pochodzenie robotnicze	82 tj. 51,6%
pochodzenie chłopskie	38 tj. 23,3%
pochodzenie inteligenckie	17 tj. 10,7%
pochodzenie rzemieślnicze	16 tj. 10,0%
pochodzenie inne	6 tj. 3,7%

Najwięcej kapłanów zakonnych z rodzin robotniczych pochodzi z dekanatów przemysłowych: miechowskiego, łabędzkiego i bytomskiego oraz ze słabo uprzemysłowionych dekanatów Dobrodzień i Ujazd. I analogicznie: najwięcej kapłanów zakonnych z rodzin chłopskich pochodzi z dekanatów czysto rolniczych (Kietrz, Olesno, Łany, Gościęcín). Zastanawia jednak niski odsetek ojców pochodzenia chłopskiego z dekanatów rolniczo-przemysłowych, takich jak Racibórz (12% ogólnej liczby) czy Toszek (16,6% ogólnej liczby). Kapłani zakonnicy pochodzenia inteligentckiego wyszli głównie z miast przemysłowych zagłębia węglowego. Dekanaty Bytom i Gliwice różnią się od zabrzańskich między innymi tym, że mając znacznie mniejszą liczbę powołań kapłańskich wykazują wysoki procent kapłanów zakonnych pochodzenia inteligentckiego (w dekanacie bytomskim 42%, w gliwickim — 60%).

W tablicy nr 7 wykazano pochodzenie społeczne kapłanów zakonnych z uwzględnieniem ich przynależności do zgromadzeń zakonnych. Ze względów praktycznych uwidoczniiono tam również liczbę braci zakonnych, ich pochodzenie społeczne oraz przynależność do zakonu. Podano także ogólną liczbę kleryków zakonnych przebywających w wyższych seminariach duchownych zgromadzeń zakonnych.

Z przedstawionych w tej tablicy danych wynika, że najwięcej powołań kapłańskich zrealizowano w zakonie oo. franciszkanów (52 ojców) i w zgromadzeniu księży werbistów (27 księży). 26 ojców franciszkańskich tzn. 50% pochodzi z rodzin robotniczych, 8 tzn. 15,5% z rodzin chłopskich, 6 (11,5%) z inteligencji i 11 (21,1%) z rodzin rzemieślniczych. Księży werbistów 21 (blisko 80%) jest pochodzenia robotniczego, a 15% chłopskiego.

Ogólna liczba braci zakonnych pochodzących z Opolszczyzny wyniosła w tym czasie 40 (z 18 dekanatów). Najwięcej z dekanatów Wołczyn (8) i Miechowice (7). Gdy chodzi o ich pochodzenie społeczne najliczniej reprezentowane są rodziny robotnicze: 24 braci tzn. 60%, a tylko 9 jest pochodzenia chłopskiego 10 braci złożyło profesję u kapucynów, 9 u franciszkanów i 6 u werbistów.

Pochodzące z Opolszczyzny siostry zakonne w liczbie 440 złożyły profesję w 27 zakonach i zgromadzeniach. Najliczniejsze były powołania z dekanatów leśnickiego (51 sióstr), gościęńskiego (32) i prószkowskiego (31). Wiejskie dekanaty Gościęcín i Prószków mające przybliżoną liczbę mieszkańców — katolików (ok. 25.000) zawdzięczają względnie wysoką liczbę sióstr panującej tu tradycji obierania życia zakonnego oraz obecności żeńskich domów zakonnych. W dekanacie gościęńskim poświęcają się pracy charytatywnej i opiece nad chorymi 22 siostry mające swoje domy w 5 parafiach. W prószkowskim pracuje

39 sióstr z 7 domów zakonnych². Dekanat leśnicki o charakterze rolniczo-przemysłowym zawdzięcza wysoką liczbę powołań tym samym okolicznościom. Na 28.000 wiernych w dekanacie jest 10 domów zakonnych z ogólną liczbą 157 zakonnice. Siostry służebniczki NMP Niepokalanego Poczęcia mające w Leśnicy od 1919 r. swój dom generalny prowadzą 6 placówek z 139 zakonnice w dekanacie³. Wydaje się zatem uprawniony wniosek, że liczba żeńskich powołań zakonnych jest funkcją zarówno istniejącej tradycji na terenie danej parafii, jak i obecności znacznej liczby domów zakonnych w najbliższej okolicy.

Tablica nr 6 wykazuje, że na ogólną liczbę 440 sióstr jest:

pochodzenia robotniczego 196 tj. 44,3%
 pochodzenia chłopskiego 199 tj. 45,5%
 pochodzenia inteligenckiego 18 tj. 4,1%
 pochodzenia rzemieślniczego 19 tj. 4,3%

Tablica nr 7. Pochodzenie społeczne kapłanów i braci zakonnych:

	ojcowie					bracia					klerycy		
	og.	r.	ch.	i.	rz.	og.	r.	ch.	i.	rz.	i.	ogółem	
benedyktyni												1	
chrystusowcy	3	2	—	—	1	—						1	
cystersi							1	—	1	—	—	1	
dominikanie	1	—	—	1	—	—							
franciszkanie	52	26	8	6	11	1	9	6	3			10	
franciszkanie konw.	1	1	—	—	—	—							
jezuici	2	1	—	1	—	—						7	
kamilianie	4	3	1	—	—	—							
kapucyni	2	—		1	—	1	10	3	1	3	1	2	
klaretyni	2		2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	
marianie	4	1	2	—	1	—						1	
misjonarze C.M.	1	—	1	—	—	—						1	
misjonarze Sw. Rodz.	2	2	—	—	—	—	2	2			—	1	
michalici	1	—	1	—	—	—	1	1			—	—	
oblaci	7	5	—	—	—	2						2	
pallotyni	3	2	—	1	—	—							
paulini	2	—	2	—	—	—						2	
redemptoryści	3	2	—	1	—	—						—	
reformaci												1	
salezjanie	8	1	5	1	1								
salwatorianie	4	3	1	—	—								
sercanie SS — CC	3	2	1		—								
werbiści	27	21	4	—	2		6	4	2	—	—	5	
albertyni							1	1	—	—	—	—	
N. N.	27	10	10	5	—	2	3	2	1	—	—	—	
ogółem	159	82	38	17	16	6	34	20	8	3	1	2	32

2. Rocznik kościelny Śląska Opolskiego. Rok 1963, Opole 1963, 74—79, 153—159.
 3. Tamże, 103—108.

T a b l i c a n r 8. Pochodzenie społeczne sióstr zakonnych.

	og. l. sióstr	rob.	chłop.	int.	rzem.	inni
albertynki	2	2				
benedyktynki wiecznej adoracji	2	2				
boromeuszki	40	23	13	3	1	—
dominikanki	1	1				
elżbietanki	49	24	20	3	2	—
felicjanki	1		1			
franciszczanki Rodziny Maryi	1		1			
franciszczanki szpitalne	71	24	40	4	2	1
jadwizanki	30	16	9		5	
józefitki	1				1	
karmelitanki	3	2		1		
michalitki	1	1				
nazaretanki	4	2	2			
niepokalanki	15	3	10		2	
norbertanki	1	1				
pallotyunki	1	1				
salezjanki	2		1		1	
serafitki	3	1	1		1	
siostry M. B. Miłosierdzia	1	1				
siostry Op. Bożej	2	2				
siostry szkolne de Notre Dame	12	5	6	1		
służebniczki NMP N. Poczęcia	84	32	47	2	3	—
służebniczki Ducha Św.	14	8	4		1	1
służebniczki Najśw. Serca J.	1		1			
szarytki	3	2	1			
urszulanki	7	4		3		
zmartwychwstanki	1			1		
N. N.	87	39	42	—	—	6
o g ó ł e m	440	196	199	18	19	8

Najwięcej sióstr pochodzenia robotniczego wyszło z dekanatów rolniczo-przemysłowych (Leśnica, Siolkowice, Ujazd) i silnie uprzemysłowionych (Zabrze, Miechowice). Najliczniejsze powołania z rodzin chłopskich wyszły z dekanatów czysto rolniczych (Olesno, Gościęcín, Prószków, Gorzów). Nieliczne powołania spośród inteligencji pochodzą z dużych miast.

Tablica nr 8 wykazuje pochodzenie społeczne sióstr z uwzględnieniem ich przynależności do zgromadzenia zakonnego. Z zestawienia tego wynika, że najwięcej powołań zrealizowano w zgromadzeniu sióstr służebniczek (84 tzn. 20% ogólnej liczby) oraz w zgromadzeniu franciszczanek szpitalnych, które mają swój dom prowincjonalny w Odrzychowicach Kłodzkich (71 sióstr tzn. 17%). Liczba sióstr wstępujących do danego zgromadzenia pozostaje w łączności z liczbą domów zakonnych i liczbą sióstr na terenie diecezji. Na ogólną liczbę 27 zgromadzeń,

w których siostry złożyły profesję, 16 posiada swoje placówki na Opolszczyźnie. W tych właśnie zgromadzeniach zostało przyjętych 421 kandydatek, co stanowi 95,8% ogólnej liczby powojennych powołań. W niektórych z tych zgromadzeń procent powołań powojennych w stosunku do stanu liczebnego zgromadzenia z 1963 r. jest bardzo korzystny: przekracza 20% ogólnej liczby sióstr (franciszczanki szpitalne — 71 powołań powojennych na ogólną liczbę 110 sióstr, jadvizjanki — 30 na 46, służebniczki Ducha Św. 14 na 75). W zgromadzeniach o wielkiej liczbie sióstr odsetek powołań nowych jest niższy (u elżbietanek 49 na 367, u niepokałanek — ss. Maryi z Wrocławia 15 na 217, u sióstr szkolnych de Notre Dame 12 na 174, u służebniczek z Leśnicy 84 na 533). Jest wreszcie 7 zgromadzeń posiadających ogółem 11 placówek na terytorium kościelnym Śląska Opolskiego z ogólną liczbą sióstr 171, które nie mogą się wykazać ani jednym powołaniem zrealizowanym w latach 1945—1962⁴. W sumie na ogólną liczbę 2.072 siostry przebywające i zatrudnione na terenie Opolszczyzny przypada 440 sióstr, które wstąpiły do zakonu w latach 1945—1962 tzn. 21,2%.

Pochodzenie terytorialne trzech grup osób zakonnych ilustruje tablica nr 9. Obok liczb bezwzględnych ojców, braci i sióstr zakonnych wykazuje ona również liczby względne.

Tablica nr 9

	ojcowie		bracia		siostry	
	1-ba	%	1-ba	%	1-ba	%
Ślązacy	123	77,4	28	70,0	362	82,3
Z Pomorza i Poznańskiego	—	—	—	—	—	—
Z woj. południowych	—	—	—	—	1	0,2
Z woj. centralnych	6	3,8	2	5,0	6	1,3
Z Wileńszczyzny	1	0,6	—	—	—	—
Z Małopolski wschodniej	9	5,7	—	—	16	3,6
Repatrianci z ZSRR	9	5,7	7	17,5	14	3,2
Repatrianci z Zachodu	1	0,6	—	—	1	0,2
Nie podano pochodz.	10	6,2	3	7,5	40	7,5
	159	100,0	40	100,0	440	100,

Uwzględnivszy jeszcze liczby diecezjalnych powołań kapłańskich z lat 1945—1962, ogólna liczba wszystkich w tym okresie zrealizowanych powołań pochodzących z grup terytorialnych przyjętych w ankiecie dla parafii, wynosi ostatecznie:

Ślázacy	744 = 77,1%	Z Małopolski wsch.	47 = 4,8%
Z Pomorza i Poznańsk.	2 = 0,2%	Repatrianci z ZSRR	70 = 7,2%
Z woj. południowych	10 = 1,1%	Repatrianci z Zach.	5 = 0,6%
Z woj. centralnych	23 = 2,4%	Z Wileńszczyzny	4 = 0,4%
Nie podano pochodz.	60 = 6,2%		

4. Są to następujące zgromadzenia: Córki Bożej Miłości, Franciszczanki Maryi Nieust. Pomocy, Franciszczanki Misjonarki Maryi, Sakramentki, Siostry Niep. Serca Maryi z Kietrza, Służebnice Najśw. Serca Jezusowego i Służebniczki Najśw. Serca Jezusowego z Wiednia.

Stosując uproszczony do trzech grup ludnościowych podział mieszkańców Opolszczyzny na autochtoniczną ludność śląską, repatriantów z ZSRR i osadników z innych dzielnic Polski otrzymujemy następujące dane:

Ślązacy	744 tj. 77,1%
Repatrianci	70 tj. 7,2%
Osadnicy	91 tj. 9,7%
Brak danych	60 tj. 6,0%
<hr/>	
	965 100,0%

Przystępując obecnie do klasyfikacji dekanatów pod kątem widzenia liczebności zrealizowanych powołań poszczególnych grup, posługiwać się będziemy danymi dostarczonymi przez księży proboszczów w ankiecie w sprawie powołań oraz „Rocznik kościelny Śląska Opolskiego rok 1963”. Ankieta podaje liczbę powołanych, „Rocznik” stan liczebny wiernych z 15. IV. 1963 r. Liczbę wiernych podzieloną przez liczbę powołań nazwano wskaźnikiem liczebności powołań. Na tej podstawie przeprowadzono typologię dekanatów od najmniejszej do największej liczby katolików przypadającej na jedno powołanie.

W grupie diecezjalnych powołań kapłańskich wyróżniono 6 typów dekanatów.

I. do 2.500 wiernych na jedno powołanie		IV. od 4.000 do 5.000 wiernych na jedno powołanie	
gorzowski	1504	prószkowski	4157
głogówecki	1903	łański	4386
strzelecki	2092	krapkowicki	4465
otmuchowski	2227	grozowicki	4758
toszecki	2250	miechowski	4046
leśnicki	2349		
raciborski	2349	V. od 5.000 do 6.000	
		głubczycki	5340
II. od 2.500 do 3.000		białski	5660
wolczyński	2558	gliwicki	5744
oleski	2573	paczkowski	5787
dobrodzieński	2823	zagwizdziański	5854
kietrzeński	2884		
prudnicki	2913	VI. od 6.000 do 18.000	
kozielski	2970	ujazdowski	6275
		tworkowski	6540
III. od 3.000 do 4.000		pyskowicki	7699
gościęciński	3117	bytomski	8158
siolkowicki	3127	głuchołaski	9484
opolski	3294	niemodliński	12275
zabrzański	3446	grodkowski	17745
łabędzki	3708		
branicki	3975		

W skali diecezjalnej na jednego kapłana diecezjalnego przypada 3911 wiernych. W plastyczny sposób typy dekanatów ukazuje mapa nr 4.

W grupie zakonnych powołań kapłańskich wyróżniono również 6 typów dekanatów.

I. do 4.000 wiernych na jedno powołanie		IV. od 8.000 do 14.000 wiernych na jedno powołanie	
łański	2741	prószkowski	8314
toszecki	3000	zabrzeński	9107
ujazdowski	3137	głubczycki	10681
oleski	3308	strzelecki	11157
łabędzki	3399	gorzowski	13539
głogówecki	3806		
II. od 4.000 do 5.000		V. od 14.000 do 18.000	
gościęciński	4640	groszowicki	14275
leśnicki	4698	kozielski	15844
dobrodzieński	4705	białski	16980
miechowski	4913	grodkowski	17745
raciborski	4960	otmuchowski	71815
III. od 5.000 do 8.000		VI. od 18.000 do 32.000	
siołkowicki	5003	głuchołaski	18968
zagwiździański	5854	gliwicki	19530
pyskowiński	6416	krapkowiński	22328
bytowski	7479	prudnicki	26219
kietrzeński	7692	opolski	31292

Dekanatami, które nie wydały żadnego powołania kapłańskiego zakonnego w okresie powojennym są czysto rolnicze dekanaty o bardzo małej liczbie mieszkańców, — katolików:

paczkowski	11575
bianicki	11925
tworkowski	13080
wołyżyński	20463
niemodliński	24550

W skali diecezjalnej na jedno zakonne powołanie kapłańskie przypada 8.019 wiernych.

Porównanie liczb dotyczących diecezjalnych i zakonnych powołań kapłańskich wykazuje istnienie znacznych dysproporcji w wielu dekanatach i parafiach (mapa nr 2 i nr 3). 326 księży diecezjalnych wyszło z 162 parafii, a więc jedynie co trzecia parafia (z ogólnej liczby 442) dała diecezji kapłana diecezjalnego, 159 ojców wyszło z 104 parafii opolskich. Parafii, z których w ogóle w okresie powojennym wyszedł kapłan jest 204, co oznacza 46% ogólnej liczby parafii. Dla porównania podać należy, że 440 zakonnic wyszło z 163 parafii. Uwzględniając z kolei liczby diecezjalnych i zakonnych kapłanów oraz liczbę wiernych na Opolszczyźnie, która wg „Rocznika kościelnego” w 1963 r. wynosiła 1.275.070, otrzymujemy, że w skali diecezjalnej jedno powołanie kapłańskie wypada na 2.629 wiernych.

W grupie powołań na braci zakonnych wyrózniono jedynie 4 typy dekanatów:

<p>I. do 10.000 wiernych na jedno powołanie wołczyński głuchołaski miechowski</p>	<p>III. 20.000 do 30.000 wiernych na jedno powołanie łański zagwińdziański 1801 prószkowski ujazdowski leński</p>
<p>II. 10.000 do 20.000 strzelecki kietrzeński paczkowski siołkowski toszecki</p>	<p>IV. 30.000 do 50.000 zabrzański pyskowski łabędzki raciborski kozielski</p>

Bracia zakonnicy wyszli z 18 dekanatów i 30 różnych parafii. W skali diecezjalnej jedno powołanie przypada na 31.875 wiernych.

W grupie powołań sióstr zakonnych wyrózniono 6 typów dekanatów:

<p>I. Do 1.000 wiernych na jedno powołanie leński 553 gościęciński 726 gorzowski 796 prószkowski 805 oleski 891 siołkowski 1000</p>	<p>IV. 3.500 do 5.000 wiernych na jedno powołanie prudnicki 3745 głubczycki 4272 pyskowski 4277 opolski 4470 dobrodzieński 4705</p>
<p>II. 1.000 do 2.000 strzelecki 1288 ujazdowski 1321 toszecki 1500 gruszowski 1785 zagwińdziański 8101 tworkowski 1868</p>	<p>V. 5.000 do 10.000 zabrzański 5100 kozielski 5941 miechowski 6253 łabędzki 8157 niemodliński 8183 głuchołaski 9484</p>
<p>III. 2.00 do 3.500 biański 2385 krapkowski 2481 głogówecki 3045 łański 3133 raciborski 3189 kietrzeński 3297 branicki 3396 wołczyński 3411</p>	<p>VI. 10.000 do 32.000 paczkowski 11575 grodkowski 17745 otmuchowski 17815 bytowski 29914 gliwicki 32530</p>

W skali diecezjalnej jedna siostra zakonna przypada na 2.898 wiernych.

Na typologię dekanatów biorącą za podstawę ogólną liczbę powołań wszystkich czterech grup będzie miała znaczny wpływ liczba powołań

żeńskich duża w jednych dekanatach, bardzo niska w wielkomiejskich parafiach dekanatów przemysłowych.

Pierwszą grupę tworzą dekanaty, w których jedno powołanie przypada na liczbę wiernych poniżej 700. Należą do niej:

leśnicki	403	prószkowski	608
gorzowski	501	siołkowicki	625
oleski	551	toszecki	667
gościęciński	528	strzelecki	697

Spośród dekanatów tych 5 jest czysto rolniczych, pozostałe trzy (leśnicki, toszecki i strzelecki) są rolniczo przemysłowe.

W grupie drugiej znalazło się 6 dekanatów, w których jedno powołanie przypada na 750 do 1.100 wiernych:

ujazdowski	784	raciborski	1038
głogówecki	896	łański	1044
wołczyński	930	zagwizdziański	1064

Do trzeciej grupy zaliczono 10 dekanatów z liczbą 1.100 do 1.600 wiernych dających jedno powołanie:

kietrzeński	1153	tworkowski	1454
groszowski	1189	krapkowicki	1482
dobrodzieński	1283	branicki	1491
miechowski	1404	prudnicki	1542
łabędzki	1406	zabrzański	1594

W grupie tej poza dekanatami rolniczymi zajęły miejsce wykazujące stosunkowo wysoką liczbę powołań dekanaty czysto przemysłowe: miechowski, łabędzki i zabrzański.

Czwartą grupę stanowią dekanaty mające już dość niski wskaźnik powołań, a mianowicie jedno powołanie na 1.600 do 2.000 wiernych:

kozielski	1697	pyskowski	1833
otmuchowski	1782	białski	1887
opolski	1788	głubczycki	1942

Wreszcie do piątej, ostatniej grupy należą dekanaty przeżywające w latach 1945—1962 poważny kryzys powołań:

głuchołaski	2371	gliwicki	3996
paczkowski	2895	niemodliński	4910
bytowski	3452	grodkowski	5915

Ilustracją powyższej typologii jest mapa nr 5. W skali diecezjalnej jedno powołanie przypada na 1.321 wiernych.

3. LICZEBNOŚĆ, POCHODZENIE SPOŁECZNE I TERYTORIALNE ALUMNÓW W LATACH AKADEMICKICH 1962/63 oraz 1965/66

Dane liczbowe tu przedstawione pochodzą z dwóch odrębnych źródeł: kwestionariusz, rozesłany po parafiach w sprawie powołań dostarczył jedynie informacji o stanie liczbowym alumnów pochodzących z opolskiego terytorium kościelnego, aktualnie przebywających w diecezjalnych i zakonnych seminariach duchownych; badania ankietowe przeprowadzone w roku akademickim 1965/66 wśród alumnów opolskiego seminarium diecezjalnego objęły również grupę kleryków pochodzących z innych diecezji polskich, a realizujących powołanie w opolskim seminarium.

A oto wyniki ankiet.

W roku akad. 1962/63 było w seminariach diecezjalnych i zakonnych ogółem 132 alumnów pochodzących z Opolszczyzny. Z tej liczby 98 tzn. 74,2% studiowało w 7 seminariach diecezjalnych, zaś 34 odbywało studia w seminariach zakonnych.

W diecezjalnym seminarium opolskim przygotowywało się do święceń kapłańskich 77 alumnów pochodzących ze Śląska Opolskiego. Pozostałych 21 alumnów studiowało w 6 innych seminariach. Największy odsetek, bo 14 alumnów, w seminarium diecezji wrocławskiej⁵.

Wobec faktu, że od chwili powstania opolskiego seminarium duchownego zgłaszali się kandydaci pochodzący z innych diecezji, zjawisko przechodzenia kandydatów z Opolskiego do innych seminariów, należy uznać za nie przynoszące większych strat personalnych. Zgłoszenia do seminarium wrocławskiego wytłumaczyć można po części oddziaływaniem środowiska szkolnego: do liceów ogólnokształcących w Namysłowie i Brzegu na terenie diecezji wrocławskiej uczęszcza ze względu na dobrą komunikację i przynależność tych miast do woj. opolskiego część młodzieży szkolnej, zamieszkałej na terenie kościelnym opolskim.

Liczba pochodzących z innych diecezji alumnów, realizujących powołanie w seminarium opolskim wynosiła w roku akad. 1965/66 10 alumnów, co stanowi zaledwie 10,5% ogółu seminarzystów.

W 12 wyższych seminariach zakonnych przygotowywało się do przyjęcia święceń kapłańskich ogółem 34 kandydatów, w tym 10 u franciszkanów, 7 u jezuitów i 5 u werbistów.

98 alumnów diecezjalnych pochodzi z 28 dekanatów, a 34 zakonnych z 16 dekanatów. Z ogólnej liczby 36 dekanatów, z których otrzymano odpowiedzi, jedynie 5 nie miało aktualnie żadnego alumna: branicki, głuchołaski, pościeciński, grodkowski i pyskowicki. Bez alumnów diecezjalnych były prócz tego dekanaty: raczkowski, toszecki i zagwiżdżański. W liczbie tej znalazły się więc dekanaty o najniższym wskaźniku powołań kapłańskich w latach 1945—1962: grodkowski, głuchołaski, paczkowski, branicki i pyskowicki, co wskazuje na trwałe działanie

5. Pozostali alumni studia odbywali w seminariach: katowickim 3 oraz po jednym w krakowskim, przemyskim, gorzowskim i częstochowskim.

pewnych, hamujących rozwój powołań, czynników — oraz dekanaty o bardzo korzystnym wskaźniku powołań: toszecki, gościęciński i zagwiżdzański, co z kolei sygnalizuje działanie czynników nowych, które dotąd na tym terenie nie występowały.

W okresie, kiedy przeprowadzono badanie ankietowe wśród alumnów obydwu oddziałów diecezjalnego seminarium w Opolu i Nysie, tzn. z początkiem roku akad. 1965/66, ogólna liczba seminarzystów na 6 kursach wynosiła 95: I — 20, II — 6, III — 22, IV — 13, V — 27, VI — 7. Na zawarte w kwestionariuszu pytanie o zawód ojca uzyskano 72 odpowiedzi:

robotnicy	30 tj. 41,7%
chłopi	22 tj. 30,5%
pracownicy umysł.	11 tj. 15,3%
rzemieślnicy	9 tj. 12,5%
inni	— —

Na pytanie dotyczące pochodzenia z określonego środowiska ekologicznego uzyskano 88 odpowiedzi:

ze wsi	57 tj. 64,8%
z małego miasta	5 5,8%
z miasta powiatowego	7 7,9%
z miasta przemysłowego	
wzgl. wojewódzkiego	19 21,6%

Również na pytanie o liczbę rodzeństwa odpowiedzi było 88. Alumni pochodzą z rodzin o następującej liczbie dzieci:

6 alumnów — 6,8%	z rodzin posiadających tylko jedno dziecko
22 alumnów — 25,0%	o 2 dzieciach
24 alumnów — 27,3%	o 3
6 alumnów — 6,8%	o 4
10 alumnów — 11,3%	o 5
10 alumnów — 11,3%	o 6
6 alumnów — 6,8%	o 7
2 alumnów — 2,2%	o 8
2 alumnów — 2,2%	o 9

Liczba alumnów będących pierwszym dzieckiem w rodzinie wynosi 33 tj. 37,5%, środkowym — 27 tj. 30,7%, ostatnim zaś 28 tj. 31,8%.

Na pytanie dotyczące pochodzenia terytorialnego odpowiedziało również 88 alumnów, 60 tzn. 68,2% respondentów pochodzi z rodzimej ludności śląskiej. Rodziny 18 alumnów tj. 20,4% przybyły na Opolszczyznę w latach 1945—1950. Rodziny pozostałych 10 zamieszkują stale poza opolskim terytorium kościelnym.

Uwzględniając podział ludności Opolszczyzny na trzy główne grupy pochodzenia terytorialnego możemy stwierdzić, że: 69 tzn. 78,4% alum-

nów pochodzi z rodzin polskiej ludności rodzimej; 6 alumnów tzn. 6,8% pochodzi z rodzin repatriowanych z ZSRR; 13 tzn. 13,8% z rodzin osadników przybyłych z innych dzielnic Polski po 1945 r.º.

4. POWOŁANIA NIEZREALIZOWANE

W kwestionariuszu dla parafii pytano jedynie o liczbę osób, które opuściły seminarium lub zakon z zaznaczeniem, w którym podokresie miało to miejsce. Nie pytano natomiast o pochodzenie społeczne i terytorialne, ani o diecezję, czy zakon w którym osoba przejściowo przebywała. Nie żądano też odpowiedzi z jakich powodów podjęty tę decyzję.

Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że w omawianym okresie opuściło wyższe seminarium duchowne:

67 kleryków diecezjalnych (I — 1, II — 27, III — 39)
57 kleryków zakonnych (I — —, II — 35, III — 32), zaś

niższe seminaria:

81 uczniów seminarium diecezjalnego
79 uczniów seminariów zakonnych.

Braci zakonnych, którzy opuścili zakon było ogółem 14 (I — 2, II — 8, III — 4). Zgromadzenie sióstr opuściło ogółem 28 osób (I — —, II — 14, III — 14).

6. Uwzględniono w tych obliczeniach również liczbę alumnów, których rodziny stale zamieszkują poza opolskim terytorium kościelnym (10 alumnów).